

Aan de raad van de gemeente Olst-Wijhe.

Raadsvergadering d.d.	7 november 2016
Agendapunt	9
Voorstelnummer	2016/58
Opiniërend besproken d.d.	n.v.t.
<i>Portefeuillehouder</i>	wethouder A.G.J. Bosch
Kenmerk	16.020805 * *
Datum B&W-besluit	11 oktober 2016
Onderwerp	Voorstel tot het vaststellen van de begroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 alsmede de 1e begrotingswijziging 2017

INLEIDING

Hierbij bieden wij u de ontwerpbegroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 ter vaststelling aan. De begroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 is structureel in evenwicht.

De Kadernota 2017-2020, behandeld in uw vergadering van 4 juli jl. vormt de basis voor de aangeboden begroting. Het financieel perspectief van de opgestelde begroting laat vooral in de jaren 2017 en 2020 een verbetering zien ten opzichte van het beeld, zoals dat geschetst is in de Kadernota 2017-2020. Op de verschillen wordt in de begroting ingegaan.

In de begroting is nog geen rekening gehouden met de uitkomsten van de Septembercirculaire 2016 en de voorstellen over gewenst nieuw beleid. Daarop gaan wij hieronder in.

BEOOGD RESULTAAT

Het vaststellen van de Begroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020.
Instemmen met de 1^e begrotingswijziging 2017.

KADER

De Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies, de begrotingsrichtlijnen 2017 en de Kadernota 2017-2020.

ARGUMENTEN

Beleidsvoornemens 2017

In de komende jaren zijn er genoeg uitdagingen, die van ons allen veel zullen vergen. In de begroting zijn deze per programma verder uitgewerkt. De belangrijkste activiteiten voor het komende jaar zijn:

- Vaststelling structuurvisie Olst-Wijhe
- Opstellen nota van uitgangspunten voor één flexibel bestemmingsplan
- Actualisatie van de bestemmingsplannen Wesepe en Noorder Koeslag
- De tweede herziening van het bestemmingsplan Buitengebied
- Uitvoering van onderdelen van het IBORplan
- Uitvoering van de reconstructie van de omgeving van De Grienden, Veerstraat c.a. Wijhe
- Uitvoering jaarplan Integrale veiligheid
- Vaststelling van de nieuwe Detailhandelsvisie
- Evaluatie Afvalbeleidsplan
- Programma transformatie sociaal domein, samen met de domeinen Jeugdhulp en Participatiewet
- Besluitvorming over het onderwijshuisvestingsbeleid voor de middellange termijn
- Vaststellen visie Dienstverlening
- Evaluatie Communicatiebeleidsplan 2013-2017

Financieel beeld van de jaarschijf 2017 en perspectief van de meerjarenraming 2018-2020

Wij kunnen u een Beleids- en financiële begroting 2017-2020 presenteren die materieel in evenwicht is. De begroting is gebaseerd op de begroting 2016-2019, de (geactualiseerde) autonome ontwikkelingen en bestaand beleid, zoals uiteengezet in de Kadernota 2017-2020 alsmede de actualisatie van de

ontwerpbegroting 2017. De in de kadernota aangegeven categorieën: algemene autonome ontwikkelingen, de ontwikkelingen algemene uitkering, de ontwikkelingen bestaand beleid alsmede de dekking en oplossingen bestaand beleid zijn verwerkt in de ontwerpbegroting 2017-2020. Het is niet nodig gebleken met aanvullende dekkingsvoorstellen te komen om de begroting 2017 (excl. nieuw beleid) sluitend te maken en de jaarschijf 2020 structureel sluitend.

Nieuw beleid (noodzakelijk en gewenst) en dekking hiervoor

In de Kadernota 2017-2020 zijn nieuwe beleidsvoornemens opgenomen. Voor een toelichting daarop wordt verwezen naar de Kadernota 2017-2020. Geen van de nieuwe beleidsvoornemens zijn al verwerkt in de voorliggende begroting. Binnen de nieuwe beleidsvoornemens is in de Kadernota 2017-2020 een onderscheid in prioritering gemaakt tussen nieuw beleid, waarvan wij de uitvoering bij aanwezigheid van voldoende middelen noodzakelijk vinden en overig nieuw beleid, waarover keuzes gemaakt kunnen worden afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende middelen.

Noodzakelijk nieuw beleid en oplossingen en dekking hiervoor

In de categorie noodzakelijke nieuwe beleidswensen/dekkingsoplossingen gaat het om de volgende voornemens, zoals toegelicht in de Kadernota:

- Voorbereiding omgevingswet, eenmalig te dekken uit de reserve Nader te bestemmen middelen
- VTH applicaties RUD, leefomgeving
- Invoering wet VTH/kwaliteitsborging
- Uitvoering wet Banen, te dekken uit de budgetten sociaal domein
- Experimenten Sociaal domein, te dekken uit de budgetten sociaal domein
- Uitvoering programma Digitaal werken
- Als dekking: het laten vervallen van de storting reserve wachtgeldverplichtingen wethouders met ingang van 2019.
- Verhoging dividend Rova in 2017.

Het vernieuwde totaalbeeld van de ontwerpbegroting 2017-2020 aangevuld met de financiële consequenties van het noodzakelijke nieuwe beleid, inclusief dekking en oplossingen voor noodzakelijk nieuw beleid ziet er als volgt uit. Dit beeld is ook verwoord in de aanbiedingsbrief in de begroting.

Onderdeel	2017	2018	2019	2020
Ontwerpbegroting 2017	110.926	39.822	41.128	184.211
Totaal noodzakelijk nieuw beleid	-272.800	-32.200	-32.200	-32.200
Oplossingen noodzakelijk nieuw beleid	162.000	0	45.000	45.000
Begroting incl. noodzakelijk nieuw beleid en oplossingen	126	7.622	53.928	197.011

Uitkomsten Septembercirculaire 2016

Intussen is de septembercirculaire 2016 doorgerekend en geeft een positief beeld.

In de begroting 2017-2020 zijn we voor de Algemene Uitkering uitgegaan van de Meicirculaire 2016. De omrekening van lopende prijzen naar constante prijzen had een nadelig effect als gevolg van de hiervoor gehanteerde indexeringen. Dit nadelige effect in de jaren 2018 tot en met 2020 hebben wij deels geneutraliseerd door het opnemen van stelposten in de meerjarenbegroting (resp. € 52.500, € 126.000 en € 189.000). In de Septembercirculaire 2016 zijn de gehanteerde indexeringen nu doorgerekend voor de gehele begrotingsperiode. Dit heeft een positief effect op de omrekening van lopende prijzen naar constante prijzen en daarmee vervalt de noodzaak om stelposten op te nemen.

Vanaf 2018 is sprake van grote meevallers. Deze zijn het gevolg van een toename van het accres in 2016 en 2017, wat structureel doorwerkt, en van de indexering van de MiddelLange Termijn (MLT) van het Centraal Planbureau vanaf 2018. In de meicirculaire 2016 was de indexering MLT vanaf 2018 op nul gezet. Ter compensatie zijn daarvoor de eerder genoemde stelposten geraamd. Uiteindelijk valt het voordeel hoger uit. Hieronder zijn de effecten van de Septembercirculaire samengevat.

Algemene Uitkering	2017	2018	2019	2020
Verschil ten opzichte van de meicirculaire 2016	133.000	375.500	543.000	596.000
Vervallen stelposten		-52.500	-126.000	-189.000
Totaal verschil t.o.v meicirculaire 2016	133.000	323.000	417.000	407.000

Naast de voordelen uit de Septembercirculaire is er ook sprake van nadelige effecten. Deze zullen evenwel binnen het sociaal domein respectievelijk het peuterspeelzaalwerk budgettair neutraal verwerkt worden. Voor de budgetten Sociaal domein verwijzen wij naar de actualisatie van de budgetten van het sociaal domein, verder op in dit voorstel. Voor het peuterspeelzaalwerk worden vanaf 2016 olopend nieuwe middelen beschikbaar gesteld voor de voorschoolse voorziening peuters. Naar verwachting heffen deze middelen de korting op de doeluitkering op.

Het gaat hierbij om de volgende taken:

DU/IU Algemene Uitkering (budgettair neutraal)	2017	2018	2019	2020
DU WMO, huishoudelijke hulp	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
DU peuterspeelzaalwerk		-57.000	-57.000	-57.000
IU decentralisaties:				
- WMO	-148.000	-139.000	-137.000	-128.000
- Jeugd	-72.000	-72.000	-72.000	-72.000
- Participatie	0	0	0	0
Totaal verschil t.o.v meicirculaire 2016	-270.000	-318.000	-316.000	-307.000

Het meerjarenperspectief ziet er, aangevuld met de uitkomsten van de septembercirculaire 2016 als volgt uit.

Financieel kader concept Begroting	2017	2018	2019	2020
Begroting incl. noodzakelijk nieuw beleid en oplossingen	126	7.622	53.928	197.011
Effecten Septembercirculaire 2016	133.000	323.000	417.000	407.000
Totaal nieuw Financieel kader	133.126	330.622	470.928	604.011

Gewenst nieuw beleid en mogelijke dekking

Bij de Kadernota 2017-2020 hebben wij weloverwogen voorstellen gedaan voor nieuw beleid. Een aantal van deze voorstellen zijn afzonderlijk aan uw raad voorgelegd. Deze zijn door u positief ontvangen. Met deze voorstellen wordt geïnvesteerd in de samenleving. Daarom willen wij de in de septembercirculaire ontstane budgettaire ruimte benutten om de voorstellen uit de kadernota zoveel mogelijk (via de eerste begrotingswijziging) mee te nemen in de begroting 2017-2020.

Wij zijn ons er van bewust dat uit de mei- en septembercirculaires van de afgelopen jaren de onvoorspelbaarheid van de algemene uitkeringen blijkt. Daardoor kunnen de inkomsten uit de algemene uitkering onzeker zijn. In het geval de uitkomsten van de circulaire in de toekomst mochten tegenvallen, zullen wij met voorstellen komen om bij te sturen.

Voor wat betreft het gewenste nieuwe beleid dat is opgenomen in de Kadernota geldt dat er, ondanks het sterk verbeterde meerjarenbeeld ten opzichte van de kadernota, geen structurele ruimte is om het gewenste nieuwe beleid zonder meer tot uitvoering te brengen. In de jaren 2017 en 2018 is er sprake van een tekort als alle gewenste nieuw beleid gehonoreerd zou worden. In de jaren 2019 en 2020 is er voldoende ruimte.

Het geactualiseerde meerjarenbeeld, inclusief gewenst nieuw beleid en mogelijke oplossingen, ziet er bij onverkorte honorering als volgt uit.

Financieel kader concept Begroting	2017	2018	2019	2020
Kader incl. noodzakelijk nieuw beleid en oplossingen	133.126	330.622	470.928	604.011
Totaal gewenst nieuw beleid	-716.000	-366.000	-384.200	-402.120
Oplossingen nieuw beleid	375.000	25.000	25.000	25.000
Begroting incl. gewenst nieuw beleid en oplossingen	-207.874	-10.378	111.728	226.891

Gelet op de Kadernota 2017-2020 en de ontstane financiële ruimte stellen wij voor de volgende nieuwe beleidswensen mee te nemen in de begroting 2017, via de eerste begrotingswijziging:

- Onderwijshuisvesting: eerder hebben wij aangegeven dat, om te komen tot een toekomstbestendige onderwijshuisvesting in onze gemeente, het doen van een extra dotatie van

€ 107.000 voor onderwijshuisvesting redelijk en ook noodzakelijk is. Er is ruimte in het meerjarenperspectief om de extra dotatie structureel in de begroting op te nemen. In 2017 zullen wij u voorstellen doen voor het formuleren van het onderwijshuisvestingsbeleid voor de middellange termijn. Vanaf 2018 zullen wij een extra dotatie opnemen in de meerjarenbegroting.

- Uitvoering IBOR: voorgesteld wordt voor achterstallig onderhoud van berm en sloten een bedrag van € 350.000 incidenteel in 2017 beschikbaar te stellen. De dekking kan worden gevonden in de Investeringsreserve. Hierbij past wel de kanttekening dat dan rekening moet worden gehouden met het feit dat de financieringslasten vanaf 2018 toenemen met een structureel bedrag van ca. € 10.000. Dit is meegenomen in het perspectief.
- Uitvoering IBOR: voorgesteld wordt om bermverhardingen uit te voeren, zoals in de Kadernota is aangegeven. Het gaat om € 210.000, jaarlijks gedurende vier jaar (2018 t/m 2021) voor grasbetonstenen. De lasten worden geactiveerd en lopen op naar max. € 71.120 in 2022 (afschrijving in 15 jaar op basis van 2% rente in plaats van 3%). De uitvoering kan starten in 2017.
- Toezicht openbare ruimte: BOA's: € 19.000 structureel, vanaf 2017 om de continuïteit te waarborgen.
- Overheidsparticipatie/formatie: € 50.000 structureel vanaf 2018; de helft van dit bedrag in 2017.
- Doorontwikkeling digitale dienstverlening (o.a. voldoen aan webrichtlijnen en optimalisatie website): € 25.000 structureel.
- Onderhoud openbare ruimte: vanaf 2019 is er financiële ruimte in de meerjarenbegroting om het onderhoud van de openbare ruimte uit te voeren volgens het "voldoende scenario Olst-Wijhe 2016", zoals dat is verwoord in het raadsvoorstel, behandeld in de raad van 23 mei 2016. Dit scenario luidt als volgt:

Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Hoog	Basis	Basis	Laag	Laag
Wegen en water	Hoog	Basis	Basis	Laag	Laag
Meubilair	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis
Reiniging	Hoog	Basis	Basis	Laag	Laag
Technische installatie	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis
Kunstwerken	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis

Mede door de uitkomsten van de Septembercirculaire is het wenselijk enkele ontwikkelingen in het perspectief mee te nemen:

- Onderhoud openbare ruimte: areaaluitbreiding € 39.000 structureel. In de kadernota 2017-2020 is aangegeven dat in het verleden areaaluitbreiding niet is meegenomen in het meerjarenperspectief als dit perspectief daarvoor geen ruimte bood. Nu er financiële ruimte aanwezig is, stellen wij voor de areaaluitbreiding mee te nemen om achterstand in het onderhoud van de openbare ruimte te voorkomen. Daarmee blijft het budget voor onderhoud van de openbare ruimte op orde.
- Effecten van de verkoop van de aandelen Enexis: de effecten zijn positief voor de reservepositie en de balans van de gemeente. Voor enkele jaren is er sprake van een nadelig effect op de algemene exploitatie. Dit is afhankelijk van het werkelijke aantal aandelen dat wordt verkocht. Uitgaande van 35% komt dit effect uit op € 11.000 in 2017 en € 3.000 in 2018 en 2019.

Het totaalbeeld van de conceptbegroting 2017-2020, aangevuld met de financiële consequenties van het nieuwe noodzakelijke beleid, inclusief dekking, en de het gewenste nieuwe beleid, ziet er dan als volgt uit.

Onderdeel	2017	2018	2019	2020
Kader incl. noodzakelijk nieuw beleid en oplossingen	133.126	330.622	470.928	604.011
Onderhoud openbare ruimte: areaaluitbreiding	-39.000	-39.000	-39.000	-39.000
Gewenst nieuw beleid				
Extra dotatie onderwijshuisvesting		-107.000	-107.000	-107.000
Onderhoud openbare ruimte (IBOR)	-350.000			
Dekking investeringsreserve	350.000			
Financieringslasten uitvoering IBOR		-10.000	-10.000	-10.000
Onderhoud openbare ruimte bermverhardingen		-18.200	-36.120	-53.760
Onderhoud openbare ruimte naar hoger niveau			-165.000	-165.000
Toezicht openbare ruimte: BOA's	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000
Overheidsparticipatie/formatie	-25.000	-50.000	-50.000	-50.000
Doorontwikkeling dienstverlening	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Effect verkoop aandelen Enexis	-11.000	-3.000	-3.000	

Begroting 2017-2020, incl. 1^e wijziging	14.126	59.422	16.808	135.251
---	---------------	---------------	---------------	----------------

Hieruit kan worden geconcludeerd dat het gewenste nieuwe beleid, aangekondigd in de Kadernota 2017-2020 tot uitvoering gebracht kan worden, zij het dat sommige onderdelen niet vanaf 2017 in de volle omvang gefinancierd kunnen worden.

Actualisatie van de budgetten van het sociaal domein

Op 23 mei 2016 heeft uw raad kennis genomen van de financiële rapportage sociaal domein. Daarbij hebben wij onderkend dat op een aantal majeure onderwerpen binnen dit domein nog aanpassingen of wijzigingen kunnen optreden die het beeld substantieel kunnen veranderen.

Als gevolg daarvan hebben wij u toegezegd om een actualisatie van deze rapportage op te leveren bij de behandeling van de gemeentebegroting 2017 en het daarbij behorende meerjarenperspectief 2018-2020. In de (meerjaren)begroting hebben wij, conform het door uw raad vastgestelde financiële kader, het sociaal domein budgettair neutraal opgenomen. De toegezegde actualisatie maakt onderdeel uit van de tweede bestuursrapportage 2016 die eveneens geagendeerd staat voor 7 november.

Zoals wij reeds bij de actualisatie hebben aangekondigd zal in het eerste kwartaal van 2017 het besluitvormingsproces worden opgestart, dat antwoord moet geven op de vraag hoe na afloop van de periode 2015-2017 wordt omgegaan met de inzet van middelen die beschikbaar zijn voor het sociaal domein.

Bij de behandeling van de Kadernota 2018-2021 kan door uw raad dan een nadere afweging worden gemaakt.

DRAAGVLAK

--

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

De consequenties zijn hierboven weergegeven. Het uiteindelijke meerjarenperspectief komt samengevat neer op het volgende beeld.

Onderdeel	2017	2018	2019	2020
Begroting 2017-2020, incl. 1^e wijziging	14.126	59.422	16.808	135.251

Autorisatie begroting

Volgens de door uw raad op 20 september 2007 vastgestelde Financiële verordening gemeente Olst-Wijhe autoriseert uw raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en baten per programma en het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

AANPAK/UITVOERING

--

VOORSTEL

1. de ontwerpbegroting 2017 en het meerjarenperspectief 2018-2020 vaststellen;
2. instemmen met de 1^e begrotingswijziging 2017, waarmee de in dit raadsvoorstel geschetste ontwikkelingen onderdeel uitmaken van de begroting 2017.

Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe
de secretaris de burgemeester

drs. D.L.W. (Dries) Zielhuis A.G.J. (Ton) Strien

<i>Informatie in te winnen bij:</i> Gerard Luijmes/Trudy Ruygh Doorkiesnummer: 0570- 568185/167
--

Nr.	2016/58
Onderwerp	Besluit tot het vaststellen van de begroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 alsmede de 1e begrotingswijziging 2017

De raad van de gemeente Olst-Wijhe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.11 oktober 2016, nr. 2016/58;

gelet op artikel 191 van de Gemeentewet;

besluit:

1. de ontwerpbegroting 2017 en het meerjarenperspectief 2018-2020 vast te stellen;
2. in te stemmen met de 1^e begrotingswijziging 2017, waarmee de in het bij dit besluit behorend raadsvoorstel geschetste ontwikkelingen onderdeel uitmaken van de begroting 2017.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering d.d. 7 november 2016.

De raad voornoemd,
de griffier

de voorzitter

B.A. (Bart) Duursema

A.G.J. (Ton) Strien